Podjatost ve veřejném právu.

JUDr. Miloslav Horka.

Instituce podjatosti ve veřejném právu byla známa již v době dřívější. První základ je dán instrukcí č. 52/1855 ř. z. Však přesná úprava jdoucí do podrobností objevuje se teprve v zákonech a nařízeních nejposlednější doby.

I. Podkladem pro ustanovení o podjatosti pro úřady politické ve veřejném právu i v dnešní době jsou pečlivá a důkladná ustanovení soukromého práva, ponejvíce §§ 19 až 27 jur. normy, částečně i práva trestního (§§ 67 až 76 tr. řádu).

Předpisy jur. normy v § 19 o odmítání soudců a v § 20 o vylučování soudců v občanských věcech právních (viz ustanovení § 22 org. soudc. zák.) měla předchůdce pro úřady správní v § 42 instrukce č. 52 ř. zák. z r. 1855.

Již tato instrukce pro správní úřady vylučovala úředníky však pouze okresních úřadů pro osobní poměry (wegen persönlicher Verhältnisse) z projednávání určitých úředních záležitostí, a to:

1. jednalo-li se o soukromou záležitost úředníka (eigene Privat-Angelegenheit);

2. jednalo-li se o záležitost (das Geschäft) manželky, pokrevních příbuzných, sešvakřených až do druhého stupně a příbuzných na základě poměru osvojenského, opatrovnického, pěstounského (podobně jako § 20, odst. 3 jur. normy).

Úředník, u něhož se vyskytl některý z případů, měl udati svému přednostovi důvod podjatosti a žádat jej o zproštění v dalším jednání. Byl-li přednosta úřadu sám z důvodu podjatosti vyloučen z úředního jednání, měl záležitost tuto oznámiti krajskému úřadu, jenž pak pověřil k jednání a vyřízení záležitosti buď zástupce přednosty neb sousední okresní úřad.

Tato stručná ustanovení § 42 instrukce z r. 1855 půso-

bila dlouhou dobu až do působnosti zákona o organisaci politické správy a ostatních souvislých zákonů a nařízení.

Dnešní právní prameny instituce podjatosti jsou daleko bohatší a důkladnější nežli původní instrukce č. 42/1855. Dlužno tu uvést hlavně § 11 vlád. nař. č. 8/1928 Sb. z. a n.; § 6 vlád. nař. č. 290/1922 Sb. z. a n., §§ 29, 71 zák. č. 125/1927 Sb. z. a n. a příslušná ustanovení jednacích řádů pro zemská a okresní zastupitelstva a zemské a okresní výbory.

Podle jednacího řádu pro okresní a zemské úřady, příloha k vládnímu nařízení ze dne 21. září 1922, č. 290 Sb. z. a n. je podjatým úředník, jde-li o záležitost, která se dotýká jeho vlastních zájmů nebo zájmů jeho manželky, neb osob s ním pokrevně spřízněných anebo sešvakřených do druhého stupně, jeho zvolených rodičů nebo zvolených dětí, jeho opatrovatelů, jeho poručníků nebo poručenců. Záležitost musí býti přidělena úředníku k vyřízení jako referentu a ten jest povinen ihned tuto závadu oznámiti přednostovi úřadu, který zařídí, čeho třeba. Je-li podjatým přednosta úřadu sám, oznámí to přímo úřadu nadřízenému; úřad ten pověří pak projednáním věci buď úředníka povolaného, by zastupoval přednostu, nebo úřad jiný. Strana však může uplatňovati též jiné důvody podjatosti (na př. osobní nepřátelství, nepřímý zájem úředníka na projednávané věci a pod.). Uplatňuje-li strana takové důvody, jest povinna svoje tvrzení osvědčiti, načež přednosta úřadu, jde-li o podjatost referenta — nebo nadřízený úřad — jde-li o podjatost přednosty úřadu — vyslechne dotčeného úředníka a přezkoumá z moci úřední správnost tvrzení, rozhodne pak o námitce a případně zařídí, čeho třeba.

Proti původnímu § 42 instrukce rozšiřuje se podjatost též na úřady zemské a o možnost uplatňovati stranám podjatost také i z jiných důvodů než z vlastních zájmů úředníka a jeho příbuzných a sešvakřených.

Ještě přesněji a důkladněji je upravena podjatost v § 11 vlád. nař. ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb. z. a n. o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů. Částečně se opravuje a rozšiřuje tím § 6 vlád. nař. č. 290 z r. 1922.

Rozdíl mezi § 6 vlád. nař. 290/22 a § 11 vlád. nař. 8/28 stanoví oběžník ministerstva vnitra č. 3 takto:

Důvody podjatosti uvedené v § 11 liší se od důvodů podjatosti uvedených v § 6 jedn. řádu pro zemské a okresní úřady, který platí pro jiná úřední jednání, nežli úřední jednání konaná ve správním řízení.

Výkonu úřadu se tudíž mají zdržeti úřední orgánové:

1. ve věcech, v nichž jsou zúčastněni sami, jejich manželka nebo snoubenka (manžel nebo snoubenec), bývalá manželka (bývalý manžel), příbuzný v přímé linii vůbec a v pobočné linii do čtvrtého stupně a sešvakřený do druhého stupně (viz podobně § 20, odst. 1 a 2 jur. normy);

2. ve věcech svých poručenců, opatrovanců, osvojenců a schovanců nebo svých osvojitelů a pěstounů (viz § 20, odst. 3 jur. normy);

3. ve věcech, v nichž byli nebo ještě jsou ustanoveni zmocněnci stran v řízení zúčastněných nebo ve kterých vystupují zástupci nebo zmocněnci, kteří jsou k nim v poměru uvedeném pod č. 1 nebo 2, jakož i ve věcech, v nichž byli vyslechnuti jako svědkové nebo znalci (obdobně viz § 20, odst. 4 jur. normy);

4. jestliže jsou jiné vážné důvody, které dostatečně uvádějí v pochybnost úplnou jejich nepodjatost;

5. v odvolacím řízení, jestliže působili při vydání rozhodnutí v odpor vzatého (obdobně viz § 20, odst. 5 jur. normy).

Ustanovení tato jsou velmi podobná a odpovídají předpisům jurisdikční normy a ustanovením uherského civilního řádu, na což také důvodová zpráva poukazuje. Nečiní se rozdílu mezi odmítnutím a vyloučením úředního orgánu, jako tomu je v jurisdikční normě a také předsevzatá úřední jednání podjatým orgánem nejsou zmatečná, neboť není výslovně stanovena jejich zmatečnost. Úřednímu orgánu je z vlastního popudu dáno, aby se zdržel úředního výkonu. Jestliže opominul úřední orgán zdržeti se výkonu úřadu a věděl o důvodu podjatosti, bude stihán disciplinárně podle oběžníku ministerstva vnitra č. 70.000-3/28 z 27. XII. 1928. Strana, jež se cítí být poškozena tím, že rozhodoval úředník podjatý, může se domáhati nápravy odvoláním. Proti rozhodnutí o námitce podjatosti nelze podati straně zvláštní odvolání (oběžník min. vnira č. 3). Výtka zaujatosti vyšetřu-

jícího úředníka v policejní věci trestní musí býti v řízení řádně precisována (Boh. 1250).

V odstavci 2 § 11 cit. zákona je zvláštním ustanovením pamatováno na případy, kdy města statutární vystupují jako strany, hájíce majetko-právní zájmy obce. V tomto případě ponechán byl v platnosti § 5 novely k obec. zříz. č. 76/1919 Sb. z. a n.

Způsob řízení, směřujícího k odmítnutí úředního orgánu, je podobný jurisdikční normě. Odst. 4 až odst.. 9 § 11 přesně stanoví, jak postupovati i v tom případě, je-li celý úřad podjatý, je-li nebezpečí z prodlení a pod. Strana odmítajíc úřední orgán, má osvědčiti důkazy podjatosti, pokud nejsou úřadu známy.

Osvědčení toto musí býti provedeno podle § 65 vl. n č. 8/1928 Sb. z. a n. za použití všech vhodných důkazů, jež lze provésti bez průtahů. Na osvědčení nevztahují se předpisy platné pro řízení důkazní. Právě jako celé správní řízení je vedeno snahou připodobniti je civilním soudním řádům, tak i v tomto předpisu nacházíme obdobu § 274 c. s. ř.

K podjatosti mohl by se připojiti také předpis § 55 cit. nař., vyloučení svědků ze svědecké povinnosti a § 62, odst. 3 cit. nař., odvolávající se přímo na § 11, jenž stanoví analogické předpisy podjatosti, které platí pro úřední orgány i pro znalce k podání znaleckého posudku. Strana namítající podjatost znalce, musí tak učiniti před podáním jeho znaleckého posudku neb ihned, jakmile se dověděla o osobě znalce neb o vylučovacím důvodu.

Podjatost úředního orgánu, pověřeného řízením v policejní věci trestní, musí strana pod následky prekluse uplatňovati při prvním procesním kroku, který učiní před ním po tom, co důvod podjatosti stal se jí známým; podjatost znalců z důvodu straně již známého má se uplatniti rovněž pod následky prekluse, jakmile dobrozdání znalců stalo se straně úředně známým nebo jejich jména jí byla oznámena (Boh. č. 585).

II. Také orgány samosprávné mají svá ustanovení o podjatosti.

Již župní zákon měl v § 29 zák. č. 126/1920 Sb. z. a n.

podjatost župního zastupitelstva, výboru, a v § 71 cit. zák. podjatost okresního výboru.

Zákon o organisaci politické správy č. 125/1927 Sb. z. a n. má podjatost upravenu v § 29, jenž je podkladem také všech ostatních zákonných předpisů pro okresní zastupitelstva a výbory. Vzat je analogicky podle znění § 5 novely k obecnímu zřízení č. 76/1919.

Zákon o okresních zastupitelstvech z 25. VII. 1864, č. 27 z. z. neměl ustanovení o podjatosti a důvody podjatosti obecního zřízení analogicky na ně neplatily. Ani ustanovení o podjatosti podle § 5 novely k obec. zřízení nebylo lze analogicky rozšířiti na členy okresní správní komise (Boh. 1558).

Proto bylo nutno, aby nové zákony měly přesná ustanovení po této stránce.

Jednání a hlasování v zemském (okresním) zastupitelstvu, ve výboru a komisích nesmí býti přítomen, aniž se ho účastniti člen tohoto sboru, jde-li o zvláštní osobní ať soukromý, nebo veřejný zájem jeho samého, jeho manžela nebo manželky, neb osob s ním příbuzných nebo sešvakřených do druhého stupně.

Totéž platí o zákonných zástupcích, o členech správní rady akciových společností, o jednatelích společností s ručením omezeným, o členech představenstva hospodářských a výdělkových společenstev, o advokátech, notářích, stavitelích, civilních technicích a pod., jde-li o zvláštní osobní, soukromý neb veřejný zájem osob a korporací, jež zastupují.

Členové zemského (okresního) zastupitelstva a výboru nebo komisí nesmějí za zastupování zemského zastupitelstva ve sporech žádati více než náhradu skutečných, jim vzešlých výloh, nesmějí udíleti právní rady stranám ve sporech proti zemskému zastupitelstvu, nesmějí ani přímo ani nepřímo zúčastniti se dodávek a prací zemským zastupitelstvem neb výborem, zemskými ústavy neb podniky zadávaných a nesmějí pachtovati vybírání dávek zemských a podobných. Při dodávkách a pracích, které byly vypsány veřejnou soutěží, nejsou členové zemského zastupitelstva vyloučeni z účasti.

Ve výjimečných případech může ministerstvo vnitra

k návrhu zemského výboru povoliti úchylku od těchto ustanovení.

Obdobně mutatis mutandis nutno užíti tohoto předpisu na okresní zastupitelsva, výbory a komise podle § 71. Pouze povolení výjimky v § 29, odst. 4 uděluje zemský president k návrhu okresního výboru.

Jak již řečeno, nutno spatřovati v § 29 cit. zák. obdobu § 5 zák. č. 76/1919 Sb. z. a n. Podjatá osoba nejen že nesmí se zúčastniti jednání ani hlasování, nýbrž nesmí býti přítomna ani jako posluchač. Korporace v zákoně vypočteny nejsou taxativně, poněvadž účelem je vyloučiti veškeré osoby, jež by mohly jednati v zastoupení korporací, když by šlo o jejich zvláštní osobní, soukromý neb veřejný zájem.

Proti dosavadnímu zákonu o okresních zastupitelstvech lze spatřovati pronikavou změnu v ustanovení o podjatosti. Hlavní důraz nutno klásti »na zvláštní osobní, soukromý neb veřejný zájem«. Zvolen analogicky § 5 novely k obec. zříz. pro označení širšího pojmu »zájem«, jenž postihuje i případy, kde dosud se nejedná o objektivní právo přítomného člena, neboť teprve usnesením sboru má právo toto vzniknouti. Mimo to ustanovením odst. 2 a odst. 3 zabraňuje se vniknouti do veřejné správy živlům zištným. Při tom však zásada ta je prolomena výjimkou odst. 4, kde ve výjimečných případech může k návrhu zemského výboru úchylky povoliti ministerstvo vnitra, případně k návrhu okresního výboru zemský president, pokud se týká okresů. Tato výjimka, jež dala se spíše odůvodniti u menších obcí, byla i sem připojena, ač v podstatě nebylo k ní důvodu, poněvadž u okresů neb u země by nebyly v té míře hospodářsky poškozováni živnostníci i ostatní činitelé vyloučením jich z činnosti ve sborech samosprávných jako u obcí, zvláště mohou-li se zúčastniti při dodávkách a pracích, vypsaných veřejnou soutěží. Odst. 4 § 29 byl připojen ústavně právním výborem poslanecké sněmovny a nebyl v původním návrhu zákona.

Avšak v organisačním zákoně chybí analogické ustanovení § 11 novely k obecnímu zřízení, to jest případ devoluce na nadřízený úřad, když by většina členů sboru byla podjata. Je tu v zákoně mezera, ač případ ten se často jistě nevyskytne, ale pro úplnost měl by býti do zákona vložen.

Shodně ustanovují o podjatosti podle § 29 org. zák. též jednací řády pro zemské zastupitelstvo § 9, odst. 1, § 19, odst. 1 a 2, příloha A k vládnímu nařízení č. 190/1928 Sb. z. a n., pro zemské výbory § 13 příl. B k cit. vlád. nař., pro okresní zastupitelstva § 8, odst. 1 a § 18, odst. 1 a 2 příl. C k cit. vlád. nařízení, pro okresní výbory § 13, odst. 1 a 2 příl. D k cit. vlád. nař.

Ustanovení tato jsou ještě proti zákonu zostřena disciplinární pravomocí předsedů příslušných samosprávných sborů, buď upozorněním členů na plnění jich povinností neb konečně vyloučením jich ze členství sboru.

Výše uvedené předpisy zákona o organisaci politické správy a nařízení zákon ten doplňujících měly předchůdce v § 5 novely k obecnímu zřízení, zák. č. 76/1919 Sb. z. a n. Znění této novely je podobné § 29 org. zák., není však do těch podrobností upraveno, jak upravuje organisační zákon. I zde je kladen hlavní důraz na »zvláštní osobní soukromý neb veřejný zájem«. Osobní vliv na úkor obce je omezen na minimum do té míry, aby prospěch obce nebyl poškozen.

Účast podjatého člena obecního zastupitelstva na usnášení se, činí usnesení toto vůbec neplatným bez ohledu na to, zda tento hlas byl při výsledku hlasování rozhodujícím (Budw. 5622).

Není podjat člen obecní rady ve schůzi, kde se mají jinému členu obecní rady přiznati a stanoviti diety (Boh. č. 874/1921).

Není nezákonným postup obecního starosty, když k podjatosti členů obecního zastupitelstva, jestliže je mu známa, sám přihlíží a nepozve do schůze obecního zastupitelstva jeho podjaté členy. (Rozhodnutí n. s. s. z 4. V. 1927, č. j. 8787.)

Starosta obce, třebas je v určité věci podle § 5 novely k obecnímu zřízení podjat, není proto vyloučen ze svolání schůze obecního zastupitelstva k jednání o této věci. (Boh. č. 2583.)

Podle zásady § 5 novely k obec. zříz. je již pouhá přítomnost podjaté osoby při jednání a rozhodování obecního zastupitelstva, rady a komisí zapovězena a je příčinou zma-

tečnosti; nevyhledává se, aby osoba ta hlasem svým ono rozhodnutí způsobila. (Boh. 775/1911.)

Členové obecního zastupitelstva, kteří mají být jmenování čestnými občany, nesmí býti účastni při usnášení se obecního zastupitelstva v této záležitosti. (Budw. 2801.) Příslušnost člena obecního zastupitelstva ke spolku nezabraňuje v usnášení se v záležitostech tohoto spolku. (Budw. 11081.) Pouhé členství spolku nezakládá důvod podjatosti ve smyslu odst. 2 § 5 nov. k obec. zříz. ze dne 7. února 1919, č. 76 Sb. z. a n. (Boh. 1558.)

Zástupci spolku nesmějí býti jako členové obecního zastupitelstva přítomni jednání a usnesení zastupitelstva, jde-li o uzavření smlouvy nájemní mezi tímto spolkem a obcí. (Boh. 592.)

Zákaz účastniti se jednání a usnášení se obecního zastupitelstva, rady neb komisí podle § 5 zákona z 9. února 1919, č. 76 Sb. z. a n. jde-li o zvláštní soukromoprávní nebo veřejné zájmy korporace, jejímž členem dotčený člen zastupitelstva je, týká se toliko členů představenstva hospodářského a výdělkového společenstva, nikoliv pouhých členů a podílníků společenstva ani předsedy dozorčí rady společenstva. (Boh. 2525.)

Členy obecního zastupitelstva, kteří jsou majiteli hostinské koncese, nelze pokládati za vyloučené z usnášení ve smyslu § 46 čes. ob. zř., jde-li o dobrozdání obce o žádosti jiného žadatele za hostinskou koncesi. (Boh. 303/1920.) Nepřímý vliv usnesení obecního zastupitelstva na nabytí živnosti člena obecního zastupitelstva (udělení koncese pro živnost hostinskou) nezakládá podjatost tohoto. (Budw. 10005.)

Dává se možnost zvláště v malých obcích, aby i členové obecního zastupitelstva neb komisí mohli se ve výjimečných případech účastniti přímo na dodávkách a pracích zadávaných obcí, obecními podniky a ústavy. Výjimku tuto může povoliti dozorčí úřad v samostatné působnosti obce — okresní výbor (v přenesené působnosti — okresní úřad), avšak k návrhu obecní rady.

Dispens pro účast člena v dodávkách a pracích pro obec atd. smí jen ve výjimečných případech k návrhu obecní

rady uděliti dozorčí úřad. Obec nemá právního nároku, aby dozorčí úřad žádané povolení udělil. (Rozhodnutí nejv. správ. soudu ze dne 8. X. 1925, č. j. 18.658.)

V menších obcích je možná podjatost většiny členů zastupitelstva neb komise. Tu pak pamatoval zákon na tuto možnost ustanovením § 11 cit. zák., podle něhož přechází cestou devoluce při nezpůsobilosti usnášení se obecní rady usnášení na obecní zastupitelstvo, ze zastupitelstva na nadřízený úřad správní, o jehož příslušnosti bude platiti analogicky jako v § 5 cit. zák. V tom případě odpadá usnášení se příslušných orgánů a zkracuje se postup instanční, čímž také pravděpodobně odpadne zvláštní akt schvalovací u těch usnesení, jež nutno schváliti podle ustanovení § 99 org. zákona, případně § 23 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n.

V případě § 11 zákona ze 7. února 1919, č. 76 Sb. z. a n. není devoluce podmíněna formálním usnesením obecního zastupitelstva, jímž se konstatuje jeho nezpůsobilost usnášeti se pro podjatost členů. (Boh. č. 3800.)

Devoluce k rozhodování nenastane, dokud jest nepodjatých členů obecního zastupitelstva s připočtením nepodjatých náhradníků tolik, kolik jest třeba, aby zastupitelstvo nebo rada byly způsobilé se usnášeti. (Boh. 4564.)

Vědomé přestoupení § 5 se trestá podle § 22 cit. zák., není-li čin trestný podle trestního zákona pokutou do 1000 Kč a při opakování pokutou do 5000 Kč. Možno při opakování i vysloviti nevolitelnost na příští volební období do obecního zastupitelstva.

Tím předpisem zrušena byla původní ustanovení § 46 čes. obec. zříz., § 43 mor. obec. zříz. a § 43 slez. obec. zříz. Není však jisto, zda byl zrušen také § 45 českého obecního zřízení.

Podle § 43 mor. obec. zříz. nestačí, jestliže perhoreskovaný člen se toliko nezúčastnil jednání obecního zastupitelstva, nýbrž musí též z místnosti, kde se schůze koná, odejíti. (Boh. č. 239/1919.)

Užívací práva, jež si osobují na základě § 70 čes. obec. zříz. rustikalisté, nedají se subsumovat pod soukromoprávní zájmy, jež podle § 46 čes. obec. zříz. podmiňují vyloučení

zúčastněných z přítomnosti při poradě a usnesení. (Budw. 5018.)

Mimo to zná také § 101 čes. obec. zříz. podjatosti v případě sporu o soukromé právo mezi obcí a nějakou třídou občanů, neb mezi některými občany. Je-li obecní zastupitelstvo podjato, má okresní výbor se přičiniti především o přátelské narovnání a nebylo-li docíleno dohody, má zříditi zástupce k provedení sporu pořadem práva.

V záležitostech povahy soukromoprávní, které jsou sporny mezi obcí a jejími členy, má v případě podjatosti obecního výboru za obec uzavříti smlouvu okresní, po případě na Moravě zemský výbor. Předcházející pokus narovnání tvoří v takových případech podstatnou formu řízení. (Budw. 1517, Budw. 13.372.)

Shodná ustanovení má také § 100 mor. obec. zřízení a § 88 slez. obec. zříz.

III. I v jiných specielních zákonech najdeme sporadicky roztroušené předpisy o podjatosti. Z těchto dlužno upozorniti zvláště na následující:

V § 13 čes. hon. zákona (zem. zák. č. 49/1866) ne sice výslovně, pokládá výbor honebního společenstva za podjatý při pronájmu společenstevní honitby, neboť ukládá starostovi obce vykonati veřejnou dražbu společenstevní honitby. Dražbu pak provádí starosta podle § 13 licitačního řádu z r. 1786.

Při pronájmu honitby veřejnou dražbou jest obecní starosta, vykonávající akt dražební, vyloučen jako vydražitel. Honební zákon český nezná ustanovení, jež by předsedu nebo některého člena honebního výboru vylučovalo z účasti při hlasování pro podjatost; ustanovení obecního zřízení nelze tu analogicky použíti. (Boh. č. 822/1921.)

Podle § 31 zem. zákona č. 76/1875 o polním pychu provádí obyčejně řízení v případě spáchání polního pychu starosta obce, v jejímž obvodu přestupek byl spáchán. Právo trestní pak vykonává starosta spolu s dvěma přísedícími (obecními radními). Avšak spáchá-li škodu neb přestupek zákona o polním pychu zřízenec jedné obce v území obce jiné, výslovně stanoví se podjatost obecní rady a přechází řízení trestní v první stolici na okresní úřad. Zde je jeden z řídkých

případů jasného zákonného ustanovení o podjatosti spolu s devolucí na okresní politický úřad.

Námitku podjatosti členů obecního trestního senátu musí strana v řízení správním dodatečně konkretisovati. Není podstatnou vadou řízení, když obviněný v trestním řízení pro polní pych nebyl vyslechnut před trestním senátem, byla-li mu v řízení provedeném starostou (§ 37 čes. z. z. o polním pychu) poskytnuta dostatečná příležitost k obhajobě. (Boh. 1042.)

Také zákony o obecních úřednících mají ustanovení v § 7 zem. zák. č. 35/1908 ve znění zák. č. 443/1919 Sb. z. a n. o podjatosti členů obecního zastupitelstva při hlasování o ustanovení obecního úředníka. Platí i v tomto případě § 5 novely k obec. zříz. Ani při jmenování úředníků obecních nesmějí podjatí členové obecního zastupitelstva býti účastni, jsou-li s uchazeči příbuzni neb sešvakřeni. Volba obecního úředníka je neplatná, zúčastní-li se jí jeho příbuzný nebo sešvakřený. (Budw. 5622.)

Podobná ustanovení mají také zákon o obecních zřízencích v § 6 zák. č. 16/1920 Sb. z. a n. Zákon o okresních úřednících § 7 zem. zák. č. 63 z 1907 ve znění zákona č. 444/1919 Sb. z. a n. pak předpisuje, že hlasování o ustanovení úředníka nesmí se účastniti ten člen okresního výboru, který je s tím, o jehož ustanovení se hlasuje, příbuzný nebo sešvakřen v prvním neb druhém stupni.

Zákon o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří má v § 206 (zákon č. 221/1924 Sb. z. a n.) ustanovení o vyloučení a odmítání členů rozhodčího soudu nemocenské pojišťovny. Přesné předpisy však pro vyloučení a odmítnutí nejsou dány, poněvadž se poukazuje na civilní soudní řízení. Tudíž platí zde obdobně §§ 19 a 20 jur. normy. O odmítnutí člena rozhodčího soudu rozhoduje jeho předseda a byl-li odmítnut předseda rozhodčího soudu, rozhoduje předseda soudu pojišťovacího. Rozhodnutí o odmítnutí nemůže býti vzato v odpor samostatným prostředkem opravným. Nedodržení ustanovení § 206 cit. zák. může býti důvodem k odvolání podle § 210 odst. b) cit. zákona.

I konečně volební řád do obcí odvolává se v § 8 zák. č. 75/1919 ve znění novely zák. č. 253/1922 Sb. z. a n. na

podjatosti podle § 5 zák. č. 76/1919 Sb. z. a n. Je možno se vzdáti členství zastupitelstva, rad neb komisí obecních za volební období jen tenkrát, jsou-li tu okolnosti § 8 č. 1—8 vol. ř. a souhlasí-li s resignací obecní zastupitelstvo většinou všech svých členů. Resignující je však z jednání a hlasování o své resignaci pro podjatost vyloučen.

Předpisy o podjatosti jsou velmi roztroušeny ve správním právu a jsou podrobněji upravovány teprve v zákonech z nejposlednější doby. V dřívějších předpisech se vyskytují jen pořídku, ač význam této instituce neměl by se ani ve veřejném právu podceňovati. Právo soukromé má v civilních soudních řízeních i v trestních řádech již staré a důkladné předpisy o podjatosti (odmítání a vylučování) a bylo by i podobné předpisy podrobně uvésti do práva veřejného a analogicky je upravit podle práva soukromého, zvláště nyní, kde se jeví v mnohých institucích práva veřejného sklon k přejímání nových ustanovení z norem soukromoprávních. Než i v tomto případě nutno vyčkati nových návrhů unifikovaného civilního soudního řízení a trestního řádu a podle nich doplniti i právo veřejné.

PRAKTICKÉ PŘÍPADY.

Žaloba zápůrčí a námitka veřejnosti pěšiny. Je nejvyšší soud vázán rozhodnutím odvolacího soudu v otázce nepřípustnosti pořadu práva, o níž prvý soud verbis expressis nerozhodoval?

Při parcelaci velkostatku P., patřícího státu, žalobci dostali přídělem pozemek č. k. 89/8, přes který chodili žalovaní. Žalobci podali na žalované žalobu zápůrčí, tvrdíce, že žalovaným tato služebnost nepřísluší, a žádali vynesení rozsudku, že žalovaným služebnost stezky nepřísluší a že žalovaní jsou povinni zdržeti se veškerého jednání, které by se jevilo jako výkon této služebnosti.

Žalovaní v prvé stolici, bez právního zástupce, omezili se na námitku, že přes přidělený pozemek 89/9 vede pěšina, k t e r é s e v š e o b e c n ě u ž í v á, a že sám otec žalobcův tuto pěšinu ve 30denní lhůtě přídělovému komisaři ohlásil.